

ARCHIVES HISTORIQUES DE LA COMMISSION

COLLECTION RELIEE DES
DOCUMENTS "COM"

COM (75)432

Vol. 1975/0166

Disclaimer

Conformément au règlement (CEE, Euratom) n° 354/83 du Conseil du 1er février 1983 concernant l'ouverture au public des archives historiques de la Communauté économique européenne et de la Communauté européenne de l'énergie atomique (JO L 43 du 15.2.1983, p. 1), tel que modifié par le règlement (CE, Euratom) n° 1700/2003 du 22 septembre 2003 (JO L 243 du 27.9.2003, p. 1), ce dossier est ouvert au public. Le cas échéant, les documents classifiés présents dans ce dossier ont été déclassifiés conformément à l'article 5 dudit règlement.

In accordance with Council Regulation (EEC, Euratom) No 354/83 of 1 February 1983 concerning the opening to the public of the historical archives of the European Economic Community and the European Atomic Energy Community (OJ L 43, 15.2.1983, p. 1), as amended by Regulation (EC, Euratom) No 1700/2003 of 22 September 2003 (OJ L 243, 27.9.2003, p. 1), this file is open to the public. Where necessary, classified documents in this file have been declassified in conformity with Article 5 of the aforementioned regulation.

In Übereinstimmung mit der Verordnung (EWG, Euratom) Nr. 354/83 des Rates vom 1. Februar 1983 über die Freigabe der historischen Archive der Europäischen Wirtschaftsgemeinschaft und der Europäischen Atomgemeinschaft (ABl. L 43 vom 15.2.1983, S. 1), geändert durch die Verordnung (EG, Euratom) Nr. 1700/2003 vom 22. September 2003 (ABl. L 243 vom 27.9.2003, S. 1), ist diese Datei der Öffentlichkeit zugänglich. Soweit erforderlich, wurden die Verschlussachen in dieser Datei in Übereinstimmung mit Artikel 5 der genannten Verordnung freigegeben.

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

COM(75) 432 def.

Brussel, 25 juli 1975

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD

Revalidatie van gehandicapten - Uitschakeling van
bouwkundige hindernissen voor hun bewegingsvrijheid

COM(75) 432 def.

Mededeling aan de Raad

Betreft : Revalidatie van gehandicapten

- Uitschakeling van bouwkundige hindernissen voor hun bewegingsvrijheid

In zijn resolutie van 27 juni 1974 tot vaststelling van het eerste communautaire actieprogramma voor de beroepsrevalidatie van gehandicapten legt de Raad de nadruk op het algemene doel van de communautaire initiatieven voor gehandicapten, dat erin dient te bestaan hen te helpen een normaal, volledig in de maatschappij geïntegreerd bestaan te leiden.

De uitschakeling van bouwkundige hindernissen voor hun bewegingsvrijheid is een essentiële voorafgaande voorwaarde voor het bereiken van dat doel. Daarom heeft de Commissie een groep van onafhankelijke deskundigen samengeroepen die, in minder dan een jaar tijd, een stel van minimumnormen voor de toegankelijkheid van en de bewegingsmogelijkheden binnen de woning voor rolstoelengebruikers hebben uitgewerkt. Een samenvatting van de bevindingen van deze groep is in bijlage I bij deze mededeling opgenomen.

Verder keurden de Raad en het Europese Parlement op 12 december 1974 de invoeging goed van een begrotingsregel 3051 in de Gemeenschapsbegroting voor 1975; deze begrotingspost is bestemd voor een "bijdrage aan proefprojecten ter verbetering van de huisvestingssituatie van gehandicapten".

Deze mededeling heeft tot doel :

1. de Raad in kennis te stellen van de resultaten van het werk van de bovengenoemde groep van deskundigen, alsmede van het voornemen van de Commissie om, als een volgende stap, een groep van regeringsdeskundigen te vormen ten einde de beste methoden en middelen na te gaan voor de verwezenlijking van de minimumnormen, zoals die door de groep van niet-regeringsdeskundigen zijn voorgesteld, binnen het kader van de nationale wettelijke bepalingen;

2. de begrotingsautoriteiten terzelfder tijd te verzoeken om instemming met de overboeking van 450.000 r.e. van hoofdstuk 98 naar bovengenoemde begrotingsregel 3051.

De bijdragen van de Gemeenschap aan de overwogen proefprojecten zouden de vorm van een financiële steun aannemen. In drie gevallen gaat deze steun naar eigenlijke bouwwerkzaamheden ter uitschakeling van bouwtechnische hindernissen; in vijf gevallen gaat de steun naar technische modelstudies op hetzelfde gebied. De voor deze maatregelen overwogen 450.000 r.e. zijn het enige bedrag dat voor deze proefprojecten wordt gepland; deze projecten zullen vóór einde 1976 beëindigd zijn. Dit programma van enerzijds toegepast en anderzijds theoretisch onderzoek is in bijlage II bij deze mededeling opgenomen.

De Commissie zal de Raad regelmatig op de hoogte houden van het werk dat door de regeringsdeskundigen is verricht en van de wijze waarop de proefprojecten vorderen.

BIJLAGE I

bij de Mededeling aan de Raad

Betreft : Het uit de weg ruimen van de bouwtechnische hindernissen die de bewegingsvrijheid van de gehandicapten beperken

- Bevindingen van een door de Commissie bijeengeroepen groep van onafhankelijke deskundigen

Gevolg gevend aan hetgeen is vermeld in het door de EG-Commissie voorgeslagde Sociaal Actieprogramma, heeft de Raad van Ministers in zijn resolutie van 21 januari 1974 uiting gegeven aan de politieke bereidheid de nodige maatregelen te nemen voor de professionele en sociale revalidatie van gehandicapten.

De verwezenlijking van dit doel veronderstelt dat de gehandicapte zich vrij kan bewegen. Zolang deze in de gemeenschap waarin hij leeft en zich beweegt, niet een eigen leven kan leiden, zal hij niet in staat zijn de bestaande mogelijkheden inzake beroepsopleiding en tewerkstelling volledig te benutten. Hoewel in sommige lid-staten pogingen werden gedaan om de hindernissen voor de integratie van de gehandicapten weg te nemen, wordt dit feit onvoldoende onder de ogen gezien.

De Commissie heeft daarom een groep van onafhankelijke deskundigen bijeengeroepen die tot taak kreeg om, rekening houdend met de ervaringen die in de lid-staten reeds werden opgedaan, de reële mogelijkheden na te gaan voor het uit de weg ruimen van de bouwtechnische hindernissen die de bewegingsvrijheid van de gehandicapten beperken. Tussen 15 februari 1974 en 30 januari 1975 kwam de voltallige groep viermaal bijeen en hadden diverse bijeenkomsten van subgroepen plaats.

De deskundigen begonnen hun werkzaamheden met erop te wijzen dat, hoewel het percentage lichamelijke gehandicapten binnen de bevolking van een bepaald land hoger is dan algemeen wordt beseft, actie op dit gebied niet mag worden gemotiveerd vanuit uitsluitend kwantitatieve overwegingen. Aangezien iedere mens in diverse stadia van zijn leven, tenminste tijdelijk, in zijn bewegingsmogelijkheden is beperkt (ouderdom, na een ongeval, tijdens de zwangerschap, enz.), zou het een algemene zorg moeten zijn het ieder mens, die zich in een dergelijke situatie bevindt, mogelijk te maken een zo normaal mogelijk leven te leiden.

.../...

Er is een steeds duidelijker tendens te constateren dat de mens zijn omgeving aanpast aan zijn veranderende bewegingen. Dit is een bemoedigend teken omdat daaruit blijkt dat de menselijke verbeeldingskracht groot genoeg is om de nieuwe behoeften, naarmate deze zich manifesteren, te bevredigen. De mogelijkheid de woningen aan te passen, zou inderdaad de oplossing kunnen zijn voor de problemen van lichamelijk en geestelijk gehandicapten, zoals ook wordt geopperd in de Aanbevelingen van de Verenigde Naties (1).

Intussen moet worden vastgesteld dat de realiteit van alledag nog ver van dat ideaal verwijderd is. Zo kan bijv. het huidige gebruik van zware betonnen platen in de nieuwbouw, vanwege de te maken kosten, een latere aanpassing bemoeilijken. Het is daarom noodzakelijk dat onmiddellijk een krachtige actie wordt ondernomen die moet leiden tot het aanvaarden van minimumeisen inzake toegankelijkheid, als men tenminste wil vermijden dat elk jaar enkele honderdduizenden gesubsidiceerde woningen worden gebouwd die voor rolstoelgebruikers niet toegankelijk zijn.

Een juiste conceptie van de woningen, waarbij rekening wordt gehouden met de speciale behoeften van de gehandicapten, zal niet alleen aan de gehandicapten zelf, maar aan de gehele gemeenschap ten goede komen. Op lange termijn zou het ideaal zijn te beschikken over uitsluitend woningen waarin gehandicapten, al of niet in een rolstoel, zonder speciale hulp kunnen leven, doch daar het niet mogelijk is een dergelijk ideaal te verwezenlijken, heeft de groep een tweeledige aanpak ontwikkeld, die overigens niet moet worden gezien als een uitsluitend tactische benadering. De aandacht gaat uit naar twee soorten woningen :

- de op kwaliteit 2 betrekking hebben te voorschriften zoals hieronder omschreven, gelden voor woningen die geschikt zijn voor permanente bewoning door invaliden, met inbegrip van hen die gebruik maken van gewone rolstoelen voor gebruik binnenshuis. Indien de aanbevelingen worden opgevolgd betekent dit voor de gehandicapten dat zij de mogelijkheid hebben zich onafhankelijk te bewegen, voor zover hun handicap dit toelaat, met daarnaast de mogelijkheid om op onderdelen en uitrusting aanpassingen aan te brengen, waardoor hun zelfstandigheid wordt vergroot;

.../...

(1) Barrier Free Design, Centre for Social Development and Humanitarian Affairs, Verenigd Naties, New York 1974.

- de op kwaliteit 1 betrekking hebbende voorschriften - die eveneens verderop zijn genoemd - stellen het strikte minimum vast inzake de toegankelijkheid tot nieuw te bouwen woningen, althans voor die welke met steun van de overheid worden gefinancierd. De voorschriften met betrekking tot kwaliteit 1 zouden de sociale integratie kunnen bevorderen doordat zij gehandicapten in staat stellen andere mensen te bezoeken en met hen om te gaan. Deze voorschriften zouden daarenboven een tijdelijke oplossing kunnen bieden voor de huisvestingsproblemen van sommige gehandicapten en een permanente oplossing voor diegenen die slechts in geringe mate gehandicapt zijn.

De toepassing van de voorschriften inzake kwaliteit 1- en kwaliteit 2-woningen is noodzakelijk om de echte integratie van de gehandicapten, die als doelstelling in de resolutie van de Raad van 21 januari 1974 is goedgekeurd, ten volle te kunnen realiseren. Aan deze voorschriften is dringend behoefte omdat hierdoor de continuering van het massaal bouwen van voor gehandicapten ontoegankelijke woningen kan worden voorkomen.

Door de groep van deskundigen werd van gedachten gewisseld over de voor beide kwaliteiten geldende minimumvoorschriften en werd tevens een raming gemaakt van de kosten die aan de toepassing ervan verbonden zijn. Wanneer met deze voorschriften in de planfase van de nieuwbouw rekening wordt gehouden, dan blijkt dat de kosten voor kwaliteit 1 te verwaarlozen en voor kwaliteit 2 zeer gering zijn. Alleen wanneer bestaande woningen moeten worden aangepast, zullen er, afhankelijk van de structuur van deze woningen, min of meer grote uitgaven moeten worden gedaan.

De groep was er zich echter, bewust van dat de inlassing van deze voorschriften in de nationale wetgeving op moeilijkheden kan stuiten, vooral in federaal gestructureerde landen. Daarom werd gesuggereerd dat de Commissie zo spoedig mogelijk een groep regeringsdeskundigen zou samenroepen om de beste middelen en methoden voor een spoedige toepassing van de voorschriften na te gaan.

.../...

KWALITEIT 1 : Alle woningen van deze kwaliteit moeten toegankelijk zijn voor bezoeken door een tijdelijk verblijf voor lichamelijk gehandicapten, met inbegrip van hen die gebruik maken van gewone invalide-wagens voor gebruik binnenshuis.

BESTEMMING :

De woningen van kwaliteit 1 zijn, in overeenstemming met de hiernavolgende instructies, toegankelijk voor gehandicapten en eveneens geschikt voor permanente bewoning door gehandicapten die voor hun verplaatsing niet zijn aangewezen op een rolstoel. Voor degenen die daarop wel zijn aangewezen en die, om zich redelijk te kunnen verplaatsen, zijn aangewezen op woningen van kwaliteit 2, zullen de woningen van kwaliteit 1 als regel bevredigend zijn als tijdelijke oplossing. Opvolging van de instructies betekent dat de gehandicapten tot de voornaamste vertrekken van de woning toegang hebben en er zich kunnen bewegen en dat zij gebruik kunnen maken van tenminste 1 slaapkamer, keuken, badkamer en de W.C., indien althans hulp beschikbaar is.

INSTRUCTIES (1)

1. Het gebouw en de woning moet toegankelijk zijn voor personen die zich verplaatsen in gewone rolstoelen.
2. De toegang tot het gebouw en de woning moet op hetzelfde niveau liggen als de straat en de parkeerplaats van de woning, dan wel moet de woning toegankelijk zijn via een hellend vlak. De hellingsgraad moet zo mogelijk niet meer dan 1 : 20 en in geen geval meer dan 1 : 12 bedragen. De drempel bij de ingang mag niet hoger zijn dan 0,025; het niveauverschil moet zonodig kunnen worden opgevuld.
3. Bij een eventuele lift mag de breedte en de diepte niet minder zijn dan 1,100 resp. 1,400. De liftdeur moet in overeenstemming met de ISO-voorschriften een minimale opening hebben van 0,800.
4. De deuren van de voornaamste woonvertrekken, dit zijn de woonkamer, de eetkamer, de keuken, tenminste 1 slaapkamer, de badkamer en de WC, indien afzonderlijk, moeten voldoende breed zijn om doorgang te kunnen bieden aan standaard rolstoelen. Deuren met een totale breedte van 0,900 (standaardafmeting 9M) zijn geschikt, mits zij bij een geopende stand van 90° een deuropening hebben van ongeveer 0,785.
5. De gangen in de woning mogen niet minder dan 0,900 breed zijn. Voor richtlijnen met betrekking tot andere doorloopruimten, zie de hiernavolgende tabel.

(1) Alle lineaire afmetingen zijn gegeven in meters.

AANBEVELINGEN

6. Deuren van andere woonvertrekken dan die genoemd onder punt 4 moeten zo mogelijk een totale breedte hebben van 0,900.
7. Het sluitwerk van deuren en ramen moet gemakkelijk manipuleerbaar zijn.
8. De bediening van kranen, verwarming, enz. moet gemakkelijk zijn.
9. Bij deuren liever geen drempels aanbrengen.
10. De ramen moeten zodanig worden aangebracht dat een zittend persoon naar buiten kan kijken.
11. De vloerbedekking moet bestaan uit slipvast materiaal.
12. Stopcontacten moeten in ruime mate zijn aangebracht.
13. Lichtschakelaars en stopcontacten moeten op dezelfde hoogte zijn aangebracht als de deurknoppen.
14. De inrichting van de keuken moet een doeltreffend en economisch gebruik mogelijk maken, rekening houdend met de behoeften van gehandicapten.
15. Bij de inrichting van badkamer en W.C. moet eveneens rekening worden gehouden met de behoeften van gehandicapten.

.../...

KWALITEIT 2 : Woningen geschikt voor permanente bewoning door lichamelijk gehandicapten.

BESTEMMING :

De woningen van kwaliteit 2, die worden ontworpen in overeenstemming met de hiernavolgende instructies, zijn geschikt voor permanente bewoning door gehandicapten, met inbegrip van hen die zich verplaatsen in gewone rolstoelen. Bij opvolging van de instructies is het voor gehandicapten mogelijk zich onafhankelijk te bewegen, voor zover hun handicap dit toelaat, met de mogelijkheid installaties en uitrusting aan te passen ten einde hun zelfstandigheid nog te vergroten.

INSTRUCTIES (1)

1. Alle vertrekken van de woning moeten toegankelijk zijn.
2. De ingang van de woning moet op hetzelfde niveau liggen als de straat, dan wel moet de woning toegankelijk zijn via een hellend vlak waarvan de hellingsgraad niet meer bedraagt dan 1 : 20. Drempels bij de voordeur mogen niet hoger zijn dan 0,025; het niveauverschil moet zo nodig kunnen worden opgevuld.
3. Bij een eventuele lift mag de breedte en de diepte niet minder bedragen dan 1,100 resp. 1,400. De liftdeur moet een minimale opening hebben van 0,800. De vloer van de liftkooi moet een minimale afmeting hebben van 1,500 x 1,500.
4. De deuren van alle kamers moeten voldoende breed zijn om doorgang te kunnen bieden aan invalidenwagens; ze moeten een breedte hebben van in totaal 0,900 (standaardafmeting 9M). In het ontwerp moeten klapdeuren zijn voorzien om het rijden met rolstoelen te vergemakkelijken en drempels onder de binnendeuren moeten worden vermeden.
5. De gangen mogen niet smaller zijn dan 1,200. Voor richtlijnen in verband met andere doorloopruimten, zie de hiernavolgende tabel.
6. Alle kamers, en vooral de keuken en de badkamer, moeten geschikt zijn voor gebruik door rolstoel-gehandicapten; waar nodig moeten aanpassingen worden aangebracht.

(1) Alle lineaire afmetingen zijn gegeven in meters.

AANBEVELINGEN

7. Het sluitwerk van deuren en ramen moet gemakkelijk manipuleerbaar zijn.
8. De bediening van kranen, verwarming, enz. moet gemakkelijk zijn.
9. Ramen moeten zodanig zijn aangebracht dat een zittend persoon naar buiten kan kijken.
10. De vloerbedekking moet bestaan uit slipvast materiaal.
11. Stopcontacten moeten in ruime mate zijn aangebracht.
12. Lichtschakelaars en stopcontacten moeten op dezelfde hoogte zijn aangebracht als de deurknoppen.
13. Parkeerruimte moet rechtstreeks en overdekt toegankelijk zijn vanuit de woning en moet voldoende ruimte bieden om de gehandicapte vanuit zijn rolstoel in zijn auto plaats te kunnen laten nemen.

Betreft : Proefprojecten en studies ter verbetering van de mobiliteit van fysiek gehandicapten door uitschakeling van de bouwkundige belemmeringen.

DEEL I

INLEIDING

In zijn resolutie van 21 januari 1974 betreffende een sociaal actie-programma kende de Raad een hoge prioriteit toe aan de beroepsrevalidatie en de sociale wederaanpassing van gehandicapten werknemers.

Zich in dit verband eveneens bewust van het belang van aan de behoeften der gehandicapten aangepaste huisvesting, keurde de Raad de opname goed van een raming (begrotingsregel 3051) in de begroting-1975 voor een "bijdrage aan proefprojecten ter verbetering van de huisvestingssituatie van gehandicapten". Deze begroting werd op 12 december 1974 door het Europese Parlement goedgekeurd.

Toen getracht werd na te gaan door welke specifieke acties de met elkaar verbonden doelstellingen der beroepsrevalidatie en der sociale wederaanpassing konden worden bereikt, werd het duidelijk dat er behoefte bestond aan een krachtige en gecoördineerde actie voor de uitschakeling van bouwkundige belemmeringen voor de mobiliteit, zowel in de woning als in de wereld daarbuiten.

Om deze reden heeft de Commissie een groep van onafhankelijke deskundigen samengeroepen, die volledig vertrouwd zijn met de situatie in de verschillende lid-staten. In de loop van 1974 stelden deze deskundigen aanbevolen normen voor minimumafmetingen vast op twee niveaus, namelijk ten eerste voor het verzekeren van een strikt minimum van toegankelijkheid voor rolstoelen, en ten tweede inzake de noodzakelijke ruimte voor de circulatie en de noodzakelijke aanpassingen in de woning.

Terwijl het werk van deze groep in hoofdzaak betrekking had op het aanpassen van woningen voor gehandicapten, werd er bij tal van gelegenheden op gewezen dat de toegang tot openbare gebouwen en tot de openbare vervoermiddelen eveneens onontbeerlijk is voor het bereiken van de twee reeds genoemde doelstellingen. De voor woningen aanvaarde minimumnormen hebben in elk geval gezorgd voor een nuttig uitgangspunt voor verdere bespreking van dergelijke vragen. Drie categorieën van modelacties worden voorgesteld.

De eerste soort actie houdt verband met het voor de fysiek gehandicapten toegankelijk en bruikbaar maken van de normale woningvoorraad. Hier doen zich een aantal technische en economische implicaties voor, die van zeer groot belang zijn deze in de praktijk te bestuderen. Verder is het van zeer groot belang dat een bruikbare woning in een bevredigende omgeving ingeschakeld is. Inschakeling in de maatschappij wordt niet verkregen door een gepaste woning alleen, maar vereist eveneens dat toegang mogelijk is naar alle faciliteiten buiten de woning.

Naast de noodzaak om minimumnormen inzake toegankelijkheid op te leggen voor woningnieuwbouw - in het bijzonder voor door de belastingbetaler gesubsidieerde woningen - is het duidelijk dat het van aanzienlijk belang is om, in een welbepaald geval, een studie te maken van de inter-relatie tussen een aan de behoeften van de gehandicapten aangepaste huisvesting enerzijds en het succes van een programma voor beroepsrevalidatie en sociale wederaanpassing anderzijds. Zulk een case-study wordt eveneens voorgesteld in het tweede deel van deze mededeling. In dezelfde geest wil de Commissie zich bovendien ook aansluiten bij een demonstratieve actie waardoor licht zal worden geworpen op de vraagstukken inzake de revalidatie van gehandicapten en in dit verband op de noodzaak van het uitschakelen van bouwkundige belemmeringen.

Tenslotte werden een aantal modelstudies van technische aard geselecteerd voor het meer diepgaand bestuderen van specifieke technische problemen zoals hellende vlakken en aanpasbare faciliteiten voor keuken en badkamer. Te zamen met de uitschakeling van bouwkundige belemmeringen zullen vooral deze faciliteiten de gehandicapten mobiel en, althans in zekere mate, onafhankelijk kunnen maken.

De voorgestelde begrotingskredieten van 450.000 r.e. zullen de enige gemeenschapsbijdrage zijn voor deze proefprojecten, die voor einde 1976 beëindigd zullen zijn.

Kortom, de drie soorten hierboven beschreven toegepast onderzoek :

- (a) beoordeling van de technische moeilijkheden en de kosten van het aanpassen van woningen in een stedelijke omgeving aan de behoeften van gehandicapten;
- (b) beoordeling van de invloed van een dergelijke aanpassing op het succes van revalidatiemaatregelen;
- (c) beoordeling van aanpassingselementen op technisch niveau

zullen voor de Raad nuttig blijken ter beoordeling van de aanbevelingen die de Commissie op een latere datum bij de Raad zal indienen.

Deze onderzoeksprojecten zullen gelijktijdig in acht lid-staten worden uitgevoerd, namelijk in Denemarken, de Bondsrepubliek Duitsland, Frankrijk, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland en het Verenigd Koninkrijk (1). De specifieke voorstellen voor modelacties zijn in deze bijlage uiteengezet.

.../...

(1) Voor België zie blz. 13.

Programma

Om de verdiensten van individuele proefprojecten objectief te beoordelen, bestaat in de eerste plaats behoefte aan een referentiekader met de meest gepaste richtlijnen en criteria voor de keuze van de projecten die voor steun in aanmerking zouden komen. Bij de uitwerking van dit programma werd de Commissie ter zijde gestaan door haar raadgevende groep van deskundigen.

Doel

Het doel is het verbeteren van de mogelijkheden van de gehandicapten voor beroeps- en sociale inschakeling door het wegnemen van bouwkundige belemmeringen. Dit wordt verkregen door het stimuleren van een beperkt aantal projecten die gedeeltelijk door de Gemeenschap worden gefinancierd. Deze projecten worden zodanig geselecteerd dat zij helpen bij het onderkennen van de belangrijke problemen en bij het vinden van doeltreffende acties om deze problemen op te lossen.

Definities

Een proefproject is een beperkt experimenteel project waarin bepaalde maatregelen worden uitgetoetst ten einde hun doeltreffendheid ten aanzien van de behoeften van de gehandicapten na te gaan.

Een proefstudie is een onderzoek van bepaalde specifieke problemen van technische aard.

Criteria voor de selectie van projecten

Het eerste criterium voor de Gemeenschapssteun is dat de gekozen projecten van innoverende aard moeten zijn en dat hun resultaten naar verwachting een aanzienlijke invloed kunnen hebben op de ontwikkeling van het beleid op nationaal of ander niveau.

In de tweede plaats wil de Commissie voorrang verlenen aan projecten die in het bijzonder voor de Gemeenschap van belang zijn. Dit zijn projecten in verband met problemen die zich in meer dan een lid-staat voordoen of die zich eventueel in twee of meer lid-staten kunnen voordoen.

Omvang van de Gemeenschapssteun

De Gemeenschapsdeelneming varieert naar gelang van de aard van de proefprojecten. Zij schommelt van een financiële steun van 50 % van de extra-bouwkosten of de kosten voor aanpassing van een woning aan de behoeften van gehandicapten, tot 20 % van de werkelijke bouwkosten. Voor ieder project zullen regelmatige rapporten

over de vorderingen moeten worden ingediend; de financiële steun wordt dienovereenkomstig uitgekeerd. Wat de technische studies betreft, is de deelneming van de Gemeenschap beperkt tot 50 % van de werkelijke kosten.

Samenwerking met lid-staten

- 1) Alle tot de Commissie gerichte aanvragen voor financiële steun ten behoeve van proefprojecten die door andere lichamen dan nationale regeringen worden ingediend, zullen eveneens aan de regering van de betrokken lid-staat worden toegezonden. Deze regering heeft de mogelijkheid om aan de Commissie haar mening te doen kennen, vóór de Commissie enige beslissing neemt.
- 2) Alle aanvragen dienen te omvatten : een plan van het project, het doel, de methoden en het tijdschema, de verantwoordelijke persoon, de wijze van financiering en andere nuttige gegevens.
- 3) Geen enkel door de Commissie gesteund project zal op het grondgebied van een lid-staat worden uitgevoerd zonder de instemming van de betrokken regering.
- 4) Vertegenwoordigers van de nationale regeringen en, waar zulks nodig is, deskundigen uit andere sectoren zullen worden geraadpleegd over alle belangrijke kwesties in verband met de uitvoering van het programma.
- 5) Alle betrokken nationale regeringen zullen op de hoogte worden gesteld van alle verleende financiële bijstand.

Uitvoering van het programma

Hieronder volgt een lijst van projecten en studies waarvoor de Commissie voornemens is steun te verlenen. In de huidige fase zijn sommige elementen van deze lijst nog niet helemaal zeker. Meer gedetailleerde informatie over ieder project vindt men in bijlage I.

Proefprojecten

1. Project voor het bouwen en aanpassen van 75 woningen volgens bepaalde bouwkundige eisen, ten einde te bestuderen :
 - de technische moeilijkheden van een "ex post"-oplossing, vergeleken met een "ex ante"-oplossing, en de juiste economische gevolgen daarvan;
 - de interrelatie tussen aanpassing van de woning en aanpassing van het omgevingsmilieu."EVRY", gebied van Parijs, Frankrijk.
2. Project voor het bouwen van belemmeringsvrije woningen voor 20 gehandicapten ten einde de revalidatie te bevorderen door het verminderen van de psychologische isolatie van de gehandicapte.
DAHLHEIM, Luxemburg.
3. Project voor het bouwen van 20 studentenflats en 35 flats voor schoolverlaters, speciaal ontworpen voor fysiek gehandicapten; hier dient een relatie tot stand te worden gebracht tussen de medische en de welzijnsdiensten enerzijds en de mogelijkheden voor universiteitsbezoek of beroepsopleiding anderzijds door het uitschakelen van bouwkundige belemmeringen voor de gehandicapten.
HAUS DER BEHINDERTEN, BONN

Proefstudies

1. Studie betreffende de bepaling der levensomstandigheden in de context van een algemene stedelijke ontwikkeling
2. Studie over aanpasbare uitrusting
3. Studie over toegankelijkheid van openbare gebouwen en faciliteiten
4. Studie over grondplannen van flats
5. Studie over het hertekenen van verschillende woningtypes.

Financiële middelen

De totale uitgave die voor 1975 wordt gepland, bedraagt 450.000 r.e. De voor 1976 overwogen uitgave bedraagt 500.000 r.e. De projecten voor 1976 zullen gebaseerd zijn op de ervaring die met de reeds uitgevoerde projecten is opgedaan.

De projecten

A. Het "EVERY"-project

De nieuwe stad "EVERY" ligt in het gebied van Parijs en zal na voltooiing 500.000 inwoners tellen. Het ligt in de bedoeling de omgeving en een aantal woningen zo aan te passen dat zij volledig toegankelijk zijn voor fysiek gehandicapten. Ten einde een dergelijke aanpassing mogelijk te maken, kan men zich het beste op het centrum van de stad concentreren. In dit stadscentrum zullen 30.000 personen wonen die zullen beschikken over een sport- en cultureel centrum, een regionaal handelscentrum met kantoren waar 1.500 personen zullen werken, scholen en onderzoekfaciliteiten, een spoorwegstation, enz.

De werkzaamheden voor de aanpassing van het stadscentrum om de faciliteiten toegankelijk te maken voor fysiek gehandicapten begonnen in 1973; sommige zeer belangrijke problemen moeten echter nog worden opgelost, nl. :

- de toegankelijkheid van het busstation en het spoorwegstation;
- de verticale verbinding tussen de verschillende circulatieniveaus en de toegankelijkheid van publieke faciliteiten en diensten;
- de toegankelijkheid en de aanpasbaarheid van de woningen.

Van belang is op te merken dat de begrippen "toegankelijkheid" en "aanpasbaarheid van de woning" zeer sterk verband houden met de begrippen "circulatie binnen het stadsgebied" en "toegankelijkheid van de vervoermiddelen".

Het "EVERY"-project is zeer goed geschikt voor het vinden van een antwoord op de volgende vragen :

- de technische moeilijkheden van een "ex post"-aanpassing, vergeleken met een "ex ante"-oplossing;
- de juiste economische gevolgen daarvan;
- de interrelatie tussen de aanpassing van de woning en de aanpassing van de omgeving.

Het stadscentrum bestaat uit 1.500 woningen; in deze fase is het de bedoeling 1 % daarvan aan te passen voor gehandicapten - uit welk percentage sterk blijkt dat het hier om een proefstudie gaat. Ten einde een goede vergelijking voor de hierboven genoemde "ex post"- en "ex ante"-analyse mogelijk te maken, ligt het in de bedoeling 57 bestaande woningen aan te passen en tegelijkertijd 15 nieuwe woningen te bouwen.

Er wordt voorgesteld dat de Gemeenschap bijdraagt in de financiering van het kostenelement dat verband houdt met de aanpassing van de woningen, zowel de nieuwe als de bestaande, aan de behoeften van de gehandicapten.

De oplossingen in verband met de problemen van het milieu zullen worden gefinancierd door een bijdrage van de Franse regering.

De volgende punten zijn noodzakelijk om een woning geschikt te maken voor een minder valide persoon :

- 1) voordeur breed genoeg om een rolstoel door te laten,
- 2) hellende vlakken met een bepaalde hellingsgraad,
- 3) liften groot genoeg voor rolstoelen,
- 4) deuren in de woning ten minste 90 cm breed,
- 5) gangen breed genoeg voor circulatie,
- 6) speciale keuken- en badkameruitrusting, enz.

De beste raming van de kosten ("ex post") voor de aanpassing van een bestaande woning aan deze eisen, bedraagt ongeveer 40.000 Ffr. De extra kosten ("ex ante") voor het aanpassen van een nieuwe woning aan een fysiek gehandicapte persoon worden geraamd op 10 % van de kosten van de woning.

De totale kosten voor het aanpassen van 57 bestaande woningen worden derhalve geraamd op 2.280.000 Ffr. De extra kosten voor het geschikt maken van 15 nieuwe woningen voor bewoning door gehandicapten worden geraamd op 225.000 Ffr. Er wordt voorgesteld 40 % van de kosten voor het aanpassen van de bestaande woningen - dat is 912.000 Ffr. of 164.200 r.e. - en 50 % van de extra kosten van de nieuwe woningen - dat is 112.500 Ffr. of 20.200 r.e. - te financieren.

B. DAHLHEIM, Luxemburg

Dit project zal worden uitgevoerd door de ADIPH (Association pour la Défense des Intérêts des Personnes Physiquement Handicapées - Vereniging ter bevordering van de belangen van fysiek gehandicapten), de vrijwilligers vereniging die in Luxemburg de belangen van de gehandicapten vertegenwoordigt. Voor dit eerste dergelijke project dat de vereniging onderneemt in de hoop dat het een aanmoediging zal betekenen voor anderen, heeft zij de steun verkregen van de staat en van de gemeente Dahlheim, waar de huizen gebouwd zullen worden.

Bij dit originele project is het de bedoeling dat 20 meer of minder ernstig gehandicapten worden gehuisvest en dat daarbij wordt gezorgd voor goede sociale en medische voorzieningen. Het basisdoel van het project is de revalidatie, die bereikt dient te worden door het wegnemen van de psychologische isolatie van de gehandicapten. De uitschakeling van bouwkundige belemmeringen in de woning en de omgeving daarvan heeft tot doel de arbeidsmogelijkheden te verbeteren. Het project zal voldoende klein en afgebakend zijn om een zekere intimiteit in de sociale betrekkingen aan te moedigen, hoewel het tegelijkertijd in een grotere gemeenschap geïntegreerd zal zijn. Tenslotte zullen het moreel en het zelfvertrouwen van de gehandicapten verbeterd worden door hun werkelijk inspraak te geven in het beheer van hun woningen en de desbetreffende voorzieningen.

De totale kosten van het project worden geraamd op 30 miljoen Lfr. Een Gemeenschapsbijdrage van 20 % - 6 miljoen Lfr. of 120.000 r.c. - wordt voorgesteld; daarenboven zal het nodig zijn een beoordelingsstudie uit te voeren ten bedrage van 5.000 r.c. Kortom, de Gemeenschapsbijdrage zal zijn :

C. Haus der Behinderten, Bonn

Het "Haus der Behinderten", een vereniging zonder winstoogmerk voor bijstand aan gehandicapten (onder voorzitterschap van Bondsminister Arendt) stelt voor, 20 flats voor studenten van de universiteit van Bonn en 35 flats voor schoolverlaters te bouwen in aansluiting op een centrum voor gehandicapten.

In verband met de beperkte arbeidsmogelijkheden voor jongeren met fysieke handicaps is het van uitzonderlijk groot belang dat de gehandicapten die daartoe in staat zijn, een academische opleiding zouden kunnen volgen. Voor gehandicapten echter zijn de normale huisvestingsproblemen voor studenten in niet-residentiële universiteiten nog veel groter, zodat hier werkelijk aanleiding bestaat om naar doeltreffende speciale oplossingen te zoeken.

De studenten flats zullen geïntegreerd zijn in de normale studentenhuisvesting. Het project wordt gesteund door de Bondsregering, de stad Bonn en de Universiteit, die zullen zorgen voor de externe toegankelijkheid, zodat de gehandicapten gemakkelijk de universiteitsterreinen kunnen betreden en zich daar bewegen. Het project heeft het tweevoudige voordeel dat enerzijds wordt voorzien in sociale integratie in de studentengemeenschap, maar anderzijds een minimum aan zelfhulp en fysieke onafhankelijkheid wordt gewaarborgd. Tegelijkertijd zal het nabijgelegen centrum voor gehandicapten een grote mate van psychologische veiligheid bieden; dit centrum biedt onder meer medische verzorging en welzijnsdiensten. Dit project, dat als experimenteel van aard kan worden beschouwd, is van groot belang, daar het mogelijkheden biedt voor het uitproberen van een benadering voor het oplossen van de huisvestingsproblemen en de sociale en psychologische moeilijkheden van gehandicapte studenten.

Het "Haus der Behinderten" heeft ook een afdeling die zich bezighoudt met beroepsopleiding. Het ligt in de bedoeling dat hier ongeveer 35 schoolverlaters worden opgenomen die een psychische handicap of een hersenletsel vertonen en die nog niet gereed zijn voor een beroep; deze gehandicapten zullen op de eigenlijke beroepsopleiding worden voorbereid door speciale cursussen van drie maanden. Er wordt eveneens voorgesteld om speciale flats te bouwen voor deze 35 schoolverlaters in verbinding met het centrum. Door in huisvesting te voorzien zal het mogelijk zijn deze cursussen te organiseren die aan een speciale behoefte van de Arbeitsverwaltung beantwoorden, aangezien de organisatie van een aangepaste beroepsopleiding voor dit soort gehandicapten een aanzienlijke inspanning vergt.

Er wordt voorgesteld een gedeelte (50 %) van de extra kosten (400.000 DM of 109.200 r.e.) van het aanpassen van de huisvesting aan de gehandicapten te financieren. Daarenboven is het wenselijk eveneens een studie te financieren waarin de resultaten van het project worden beoordeeld.

Kortom, de Gemeenschapsbijdrage zal 59.600 r.e. bedragen, nl.

- 50 % van de extra kosten voor 20 flats	= 54.600 r.e.
- kosten van de studie	5.000 r.e.

59.600 r.e.

D. Proefstudies van technische aard

- 1) Studie over de bepaling van levensomstandigheden (Stad en Landschap, Rotterdam, Nederland)

Ten einde een volledige sociale en professionele integratie van de gehandicapten te bereiken, dient het probleem in een zo ruim mogelijk kader te worden gezien. Tot dusver bestaan er geen fundamentele methoden voor het integreren van de gehandicapten in de samenleving bij het verwezenlijken van stedelijke uitbreidingen of bij stadsheropbouw. Dergelijke plannen zouden gericht dienen te zijn op het verwezenlijken van levensomstandigheden die een optimale kans voor een dergelijke integratie zouden bieden.

Dit project heeft betrekking op de ontwikkeling van een stadsplan voor een district met ongeveer 20.000 inwoners. Ten einde te verzekeren dat alle inwoners over optimale levensomstandigheden beschikken zouden de gemeenschapsvoorzieningen rekening moeten houden met de behoeften van specifieke minderheidsgroepen bij de bevolking van dit district, en dus niet alleen van ernstig gehandicapten maar tevens van bv. de bejaarden.

Naar raming zal deze studie kosten :

Inleiding en grondbeginselen	fl. 20.000
Beschrijving van de situatie en analyse van het probleem	fl. 50.000
Lijst van desiderata en eisen	fl. 20.000
Uitvoering van het werk	
Modelstudie en gedetailleerde analyse	fl. 140.000
Studie van financiële gevolgen	fl. 50.000
Motivering, conclusies en aanbevelingen	fl. 20.000
Totaal	fl. 300.000

Een gemeenschapsbijdrage van 50 % zou 150.000 gulden of 41.430 r.e. bedragen.

2. Proefstudie over aanpasbare uitrusting : Central council for the Disabled (V.K.)

De laatste tijd is er enige discussie over de uitrusting van woningen met keuken en badkamerinstallaties die zijn aangepast voor personen met uiteenlopende handicaps.

De "terugkoppeling" van informatie over de voor- of nadelen van het specificeren van aanpasbare uitrusting is gering. Vaak zijn de eigenaars of gebruikers niet in staat om de "investeringen" te vergelijken met het eventuele succes of het mislukken van dergelijke uitrusting. Dit is een belangrijk onderzoekgebied, omdat uit de conclusies zal blijken of het noodzakelijk is voor dergelijke gesofisticeerde uitrusting in woningen grotere bedragen uit te geven.

De totale kosten worden geraamd op 9.200 pond. Een gemeenschapsbijdrage van 50 % zou 4.600 pond of 10.400 r.e. kosten.

3. Studie over de toegankelijkheid tot openbare gebouwen en faciliteiten (vervoermiddelen, enz.) en oplossingen daarvoor (Associazione Italiana per la Riabilitazione dei Minorati).

Bij deze studie zal het accent worden gelegd op de toegankelijkheid van openbare gebouwen en faciliteiten (vervoer, enz.) voor fysiek gehandicapten in het algemeen, en op de desbetreffende oplossingen.

De studie zal vooral gericht zijn op wegen en vervoermiddelen. Voorbeelden van nieuwe oplossingen zullen worden geanalyseerd en bestudeerd, alsmede nieuwe voorstellen voor een aantal Italiaanse steden en voorstellen die in andere landen kunnen worden uitgevoerd.

De analyse zal duidelijk maken welke gebreken de infrastructuur vertoont, zodat een reeks specifieke vraagstukken kan worden gedefinieerd en oplossingen kunnen worden voorgesteld om de toestand te veranderen, eventueel met een lijst van prioriteiten.

Het voorgestelde programma houdt zich niet alleen bezig met de ernstig gehandicapten, maar eveneens met de veel grotere bevolkingscategorie der kinderen, ouden en zieken, zwangere vrouwen, tijdelijk invaliden enz., kortom virtueel de gehele bevolking.

De totale kosten worden geraamd op 10.000.000 lire. Een gemeenschapsbijdrage van 50 % zou dus 5.000.000 lire of 8.000 r.e. bedragen.

4. Onderzoek over grondplannen van flats (Boligudvalget for bevaegelseshæmmede, Denemarken).

De Europese minimumeisen, vermeld in deel 1, zijn slechts één aspect, zij het een essentieel aspect, van een goede functionele woning voor een gehandicapte. Een diepgaande studie en analyse van grondplannen van flats is eveneens wenselijk.

Deze analyse zal gecombineerd moeten worden met een beoordeling van de bestaande grondplannen vanuit de behoeften van gehandicapten. Deze studie zal eveneens een economische evaluatie omvatten.

De totale kosten worden geraamd op 100.000 Dkr. Een gemeenschapsbijdrage van 50 % zal 50.000 Lkr. of 6.670 r.e. kosten.

5. Studie over het hertekenen van verschillende woningtypen (Union of voluntary organisations for the handicapped, Dublin, Ierland).

Deze studie zou een aanvulling vormen op het EVERY-programma dat betrekking heeft op de aanpassing van onlangs gebouwde woningen. Aangezien de woningvoorraad in Europa over het algemeen grotendeels ouder is dan 25 jaar, is een studie over de aanpassing van oudere huizen zeer wenselijk. De studie zal betrekking hebben op vier verschillende woningstypen :

- a) een woonblok, representatief voor een centraal stadsgedeelte, met ongeveer 20 flats, gebouw tegen het einde van de 19e eeuw;
- b) een huis in een woonwijk van rond 1910, met vijf tot zeven kamers;
- c) een typisch huurhuis, gebouwd door plaatselijke overheden, uit de periode tussen de twee wereldoorlogen;
- d) een typische flat, representatief voor de woningbouw van onmiddellijk na de tweede wereldoorlog.

In al deze gevallen zal de studie de beste middelen en methoden onderzoeken om de woning in het algemeen geschikt te maken voor gehandicapten. In de studie zal ook, voor zover mogelijk, de kostprijs van deze aanpassing worden nagegaan.

De totale kosten voor deze studie worden geschat op 7.000 £, zodat de kosten voor de Commissie, vooropgesteld dat een bijdrage van 50 % wordt gegeven, 3.500 £ of 8.400 r.e. zullen zijn.

De totale kosten van deze proefstudies kunnen als volgt worden samengevat:

het "EVERY"-project, Frankrijk	190.500 u.a.
het "Dahlheim"-project, Luxemburg	125.000 u.a.
"Haus der Behinderten", Duitsland	59.600 u.a.
Proefstudies van technische aard	74.900 u.a.
Totaal :	<u>450.000 u.a.</u>

Aanvullende nota - België

In alle negen lid-staten is thans een project gepland, als men rekening houdt met het project dat de Commissie in 1974 heeft gesteund in België, namelijk een kijk- of "laboratorium"-woning in een van de eerste flatgebouwen in de "Vriendschapswijk" in St. Lambrechts-Woluwe, Brussel.

Deze kijkwoning omvat een ergotherapeutische keuken, automatische deuren, een speciaal uitgeruste badkamer, een dito toilet en andere apparatuur die speciaal is ontworpen om de onafhankelijkheid van de gehandicapte te verzekeren.

Het totale bedrag dat de Commissie daarvoor heeft bijgedragen, bedroeg 976.000 Bfr. of 19.520 r.e.